

Nærings- og handelsdepartementet
ved Ragnhild Sund

Oslo, 17. september 2010

Høringsuttalelse fra Facebook-gruppen *Selvstendige arbeidere krever like rettigheter angående rapporten «Prosesskartlegging av bedriftsetablering»*

Facebook-gruppen *Selvstendige arbeidere krever like rettigheter*, har pr dags dato 6.350 tilhengere. Av disse deltok 1.085 i en spørreundersøkelse basert på forslagene i Rambøll-gruppens rapport. (Mer info om dette i vedlegg 1).

I rapporten «Prosesskartlegging av bedriftsetablering» kommer det fram flere gode forslag som kan forenkle hverdagen, både for dem som ønsker å starte for seg selv, og for dem som har erfaring som selvstendig næringsdrivende. Forenkling av skjemaer, forventet saksbehandlingstid, samordning av tjenester og bedre service fra NAV er eksempler på dette.

Allikevel ser vi at hovedutfordringen ikke handler om oppstart, men å overleve som selvstendig næringsdrivende.

Over 200.000 nordmenn har ikke noe sikkerhetsnett ved sykdom eller bortfall av inntekt

Rambøll-rapporten konkluderte med at sosiale rettigheter er en vesentlig risikofaktor ved bedriftsetablering. Det kommer også frem av vår egen undersøkelse at dette bekymrer de næringsdrivende i høy grad. De har ikke råd til å være syke. Svært mange opplever det som problematisk at selvstendig næringsdrivende ikke har de samme rettigheter som lønnsinntakere i Folketrygden. Det at man ikke får alminnelige rettigheter til sykepenger hverken for seg selv eller for syke barn og heller ikke dagpenger ved bortfall av inntekt, er et stort usikkerhetsmoment og oppleves som urimelig, fordi selvstendige betaler minst like mye skatt som lønnsinntakere.

Mange, særlig unge mennesker, vegrer seg for å starte opp for seg selv, nettopp på grunn av denne økonomiske usikkerheten. Hvis man for eksempel får et barn som blir alvorlig syk, risikerer man å miste både gård og grunn.

Dyre forsikringer gjør at overraskende mange ikke har sykeforsikring og dermed møter en svært usikker skjebne ved sykdom. Ved sykdom har en selvstendig næringsdrivende kun rett til 65 prosent av overskuddet (gjennomsnitt av de siste tre år). Av de 1.085 personene som deltok svarer hele 75 prosent at de ikke har noen tilleggsforsikring.

Det er svært alvorlig om sykdom rammer. Skal vi anta at dette er representativt for alle enkeltpersonforetak i Norge (289.289 i følge SSB, se vedlegg 3), vil det i praksis si at dette gjelder 217.000 nordmenn.

Hvert år går minst 30.000 selvstendige arbeidsplasser tapt

Vi mener at det er på høy tid å se på rammevilkårene ved å drive for seg selv i Norge, og hvordan man skal overleve, ikke bare om å få flere til å etablere og satse sparepengene sine. Det etableres ca. 30.000 nye enkeltpersonforetak hvert år, og omtrent like mange AS. Kun halvparten av aksjeselskapene overlever mer enn fem år, og tre av fire enkeltpersonforetak legges ned i løpet av de første fem årene. Alle politiske partier snakker varmt om nyetableringer, men lukker øynene for at det hvert år går minst 30.000 selvstendige arbeidsplasser tapt.

En fersk rapport om bedriftsetablering fra Nordisk Råd, publisert denne uken, viser nettopp at mange nyetablerte bedrifter går til grunne i Norge og at vi ligger på jumboplass i denne sammenhengen.

Ønsker å etablere aksjeselskap

I Rambøll-rapporten kommer det fram at flere ville ha valgt selskapsformen AS i stedet for ENK eller ANS/DA, om det var enklere rammevilkår for å drive AS. I spørreundersøkelsen gjort i Facebook-gruppen viser det også at 74 prosent ville benyttet selskapsformen AS istedenfor ENK/DA med andre rammevilkår. Dyre revisorregninger, høyt beløp for å starte opp og mye papirarbeid er et hinder for mange fra å starte et AS (se mer i vedlegg 2).

Forskuddsskatt er et problem

Hele 93 prosent svarer at det et stort problem å skulle betale skatt før pengene er tjent. Videre oppleves det som svært aggressivt at man ved forsinket betaling av forskuddsskatt blir innkrevet hele årsbeløpet, med trussel om tvangsfordring. 31 prosent av de som deltok i undersøkelsen har opplevd dette. Denne fremgangsmåten skiller seg ut fra alminnelig praksis.

Vi er små, men vi er mange

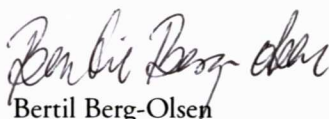
Det kan virke som at man ofte tenker på store bedrifter med mange ansatte, hver gang det er snakk om bedrifter og selvstendig næringsdrivende i Norge. Virkeligheten er at 289.289 bedrifter, 60 prosent av alle bedrifter i Norge, er små foretak uten ansatte, i tillegg til 102.180 små aksjeselskap med under fire ansatte. Småbedriftene er rygg-raden i norsk næringsliv. De utgjør mange arbeidsplasser og må få ordninger som er til å leve med. Mange er levebrødsbedrifter, som har kun til hensikt å skape en enkelt arbeidsplass. Andre ønsker å vokse, men opplever trange vekstvilkår. Både små og store foretak er med å skape arbeidsplasser og næringsvirksomhet i Norge.

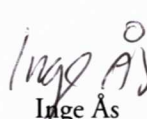
Våre forslag til bedringer

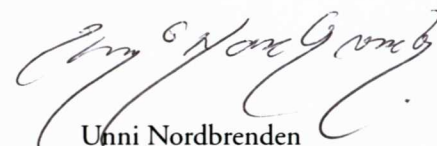
Når Næringsdepartementet nå tar fatt i dette temaet ønsker vi å være en stemme for de mange små foretakene. Vi mener at å gi bedre sosiale rettigheter og fjerne dyre forsikringsordninger, gi rett til sykepenger fra dag 3 og ved barns sykdom, samt rett til økonomisk støtte ved bortfall av arbeid er nødvendige tiltak. Dessuten må det bli enklere å etablere AS, som ved å fjerne revisorplikt for små selskaper, differensiere mellom små og store aksjeselskap og forenkle administrasjonen av et AS. Vår undersøkelse viser også at det er nødvendig å se på ordningene for forskuddsskatt. En idé vi tror kunne være god er å opprette et eget næringsombud, som kan være det offentliges Norges stemme for denne gruppen. Mange opplever i følge vår undersøkelse møtet med både NAV og Skatteetaten som krevende. Det er vanskelig å få den hjelpen man trenger. Sivilombudsmannen kan i noen saker være til hjelp, men et eget ombud som konsentrerer seg om at næringsdrivende får den hjelpen de trenger, for å fortsette en trygg og samfunnsnyttig drift, mener vi ville være en viktig støtte til næringslivet.

På vegne av Facebook-gruppen
Selvstendige Arbeidere krever like rettigheter

Margrete Tennfjord
(arbeidsgruppen)

Bertil Berg-Olsen

Inge Ås

Unni Nordbrenden

Vedlegg:

- Vedlegg 1, Om Facebook-gruppen og spørreundersøkelsen
- Vedlegg 2, Resultater fra spørreundersøkelsen
- Vedlegg 3, Norske bedrifter etter antall ansatte pr. 01.10.10 (SSB)